Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрация и Експедиция подъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакция ул. Францисканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованй.

Рекламацій неопечатанй вôльнй вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

# НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ въ Администрацій „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провинціи

на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:

на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 265. Вторникъ 26 падолиста (8 грудня) 1891. Рôкъ I.

## Ще про революцію въ Хинѣ.

Оногдашнй депешѣ зъ Тіентсіну и Шанґаю принесли були вѣсть, що ворохобня въ пôвнôчнôй Хинѣ не такъ страшна, якъ то нѣбы розпустили були европейскй ґазеты, що то властиво не ворохобня, лишь ватага розбишаковъ, зложена що найбôльше зъ пôвтора тысячки людей нападала домы христіянъ-Хинцѣвъ, рабувала и убивала людей, але зъ Европейцѣвъ нѣкого не убито; що наконець войско цѣсарске, выслане противъ розбишакôвъ, побило ихъ и заняло кôлька тыхъ мѣстъ, въ котрыхъ розбишаки були вже на добре розґаздувались. Француска и анґлійска праса приняла тй вѣсти зъ великимъ недовѣріємъ и то зовсѣмъ справедливо, бо они вышшли вôдъ хиньского правительства, котре наразъ стало дуже пильно послугувати ся телеґрафомъ, котрого потайкомъ ненавидить и дуже боить ся. Анґлійскій комендантъ фльоты въ Тіентсінѣ дôставъ вѣсть зъ Мічванґу, що тамъ выбухнувшу ворохобню придушено и що кôльканацяти ворохобникамъ наразъ постинано головы. Зъ Пекіну розтелеґрафовано, що хиньскій комендантъ Ні-ехъ побивъ въ окрузѣ Кін-чевъ ворохобникôвъ и убивъ зъ нихъ ажь 600.

Тымчасомъ супротивъ сихъ урядовыхъ вѣстей наспѣли ось якй приватнй: До „Daily Chron.“ доносять зъ Тіентсіну пôдъ датою 3-го грудня, що на пôвночи ширить ся ворохобня дальше. Ворохобники убили тамъ якогось монґольского князя и обрабували кôлька дальшихъ селъ. Всѣхъ христіянъ вырѣзано въ очахъ мандариновъ. Ворохобники называють себе якимсь „товариствомъ умѣренности“(?) и поставили собѣ за цѣль, вырѣзати всѣхъ христіянъ и чужихъ людей. Анґлійске міністерство справъ заграничныхъ дôстало знову вôдъ свого посла въ Пекінѣ таку депешу: „Ворохобня выбухла на заходъ вôдъ мѣста Є-холъ, зъ тамтого боку великого муру. Провôдъ въ нѣй взяли розбишаки, котрыхъ бувае звычайно богато въ провінціи Пе-чі-лі; ихъ пôдмовили, здаєсь, якйсь „тайнй товариства“ а мабуть пôддержують такожь хиньскй магометане зъ Монґоліи. Ворохобня прибрала досыть широкй розмѣры, а ворохобники заняли два чи три важнй мѣста и вырѣзали кôлькасотъ христіянъ. Противъ ворохобникôвъ выслано 6000 найлѣпшого войска.

Зъ дальшихъ вѣстей выходить, що верховодство ворохобнѣ выходить изъ святого у Монґолôвъ мѣста Є-холъ, въ котрôмъ проживавъ колись великій Джінґісъ-ханъ. Въ тôмъ мѣстѣ, коло котрого знаходять ся чотири брамы въ великôмъ хиньскôмъ мурѣ, стоить залогою баталіонъ хиньского войска и тамъ, здаєсь побили ворохобники першій разъ цѣсарске войско.

Бельґійскій посолъ въ Пекінѣ доносить свому правительству, що изъ бельґійскихъ місіонерôвъ щезло десь безъ слѣду, мабуть погибло, сѣмъ людей, двохъ въ Та-кавъ а пятьохъ въ Санъ-че-кіа-є: межи послѣдными и утрехтскій епископъ Рутьєсъ. Въ Бруксели одержано письмо вôдъ одного місіонера, зъ котрого выходить, що ворохобня въ пôвнôчнôй Хинѣ лагодилась ще въ лѣтѣ. Всюды по мѣстахъ порозлѣплювано вôдозвы завзываючй Хинцѣвъ, щобы они убивали христіянъ та щобы прогнали Европейцѣвъ и теперѣшне правительство. Правительство завôзвало було мандаринôвъ, щобы они авторôвъ тыхъ вôдозвъ выслѣдили и строго покарали, але то не помогло нѣчого. Аґітація ширить ся теперь чимъ разъ дальше. Тайнй товариства вже вôдъ трохъ лѣтъ приготовляли ворохобню а въ Манджуріи веде ся потайкомъ велика торговля европейскимъ оружіємъ.

Що вѣстямъ, якй теперь розсылає хиньске правительство, не дуже довѣряють въ Европѣ, має то свою певну пôдставу. Коли въ Чанґ-фу выбухла була два мѣсяцѣ тому ворохобня, то віце-король зъ Нанкіну и ґубернаторъ зъ Кіянґ-фу выслали були письмо до цѣсаря, въ котрôмъ казали, що имъ дуже жаль того, що наробило ся, але они виновникôвъ строго покарають. Тымчасомъ жадному зъ ворохобникôвъ анѣ волосъ зъ головы не спавъ, а пôдчасъ коли ворохобники надъ Янґ-тсе-кіянґомъ рѣзали людей, то віце-король выславъ бувъ фльоту на пôвнôчь а на Янґ-тсе-кіянґъ не пôславъ анѣ одного корабля.

Мѣсце найбôльшои ворохобнѣ єсть вже теперь докладнѣйше знане: єсть то манджурска провінція Шенґ-Кінґъ и провінція Чі-лі. Въ першôй заняли ворохобники мѣсто Кінъ-чавъ а въ другôй мѣсто Чавъ-янґъ и вырѣзали тутъ не далеко вôдъ манджурскои границѣ зъ частоколôвъ, въ мѣсцевостяхъ Сан-ші и Па-ку, бельґійскихъ місіонерôвъ. Мимо того, що вже наспѣла вѣсть зъ Шенґ-кінґъ, що тамошный віцекороль Лі-гунґ-чанґъ побивъ ворохобникôвъ, панує въ Пекінѣ велике занепокоєнє и мѣсто лагодить ся на те, що буде

## ХИНА И ХИНЦѢ.*)

Кôлько разôвъ пôйде бесѣда про Хинцѣвъ — а теперь часто о нихъ говорять — стає менѣ все передъ очима згадка зъ дитинныхъ лѣтъ: зеленй коробки зъ чаю (гербаты) зъ намальоваными на нихъ грубыми чертами Хинцями. Дивлю ся якъ бы нинѣ на того Хинця, що въ короткôмъ кафтанѣ зъ широкими рукавами и въ широкихъ шараварахъ та черевикахъ, подôбныхъ до нашихъ ходакôвъ, лишь зъ дуже довгими, загнеными въ пальцяхъ до горы кôнцями, стоить передъ чаєвымъ корчемъ та нѣбы зрывае зъ него листє; голова єго якъ колибъ лыса, лишь зъ заду звысає зъ неи довга ажь понизше колѣнъ коса. На другôмъ знову боцѣ коробки сидить коло якихсь пакъ череватый Хинець въ довгôмъ кафтанѣ, зъ пôдъ котрого ледви єму ноги видко; лице у него кругле якъ мѣсяць, очи вузенькй, подовгастй, поставленй косомъ до себе, а зъ пôдъ носа звисають довжезнй, тоненькй, мовъ два батоги вусы. На єго головѣ капелюхъ зовсѣмъ подôбный до лійки, лишь безъ ушка та того кôнчика, котрымъ єи вкладає ся до фляшки. Зъ великою цѣкавостею приглядавъ ся я тымъ въ моихъ очахъ чудесным малюнкамъ, а ще зъ бôльшою, тому лабатому письму на другихъ бокахъ коробки, що въ рядкахъ зъ горы въ долину представляли для мене якусь загадочну тайну, котру надармо силувала ся моя фантазія вôдгадати. Але й на дармо просивъ я старшихъ, щобы менѣ прочитали, що тамъ написано; на мои просьбы всѣ менѣ вôдповѣдали, що то хиньске письмо, котрого у насъ нѣхто не розумѣє, и що то такъ пишуть Хинцѣ, люде, котрыхъ представляють малюнки на коробцѣ.

Ага, думавъ я собѣ, наслухавшись вôдъ старшихъ, то тотй люде, що то ѣдять земнй глисты та борозняки, смаженй въ оливѣ, та пють чай зъ самого чаєвого цвѣту, а намъ посылають лишь саме сушене листє. Той образъ Хинцѣвъ зъ чаєвыхъ коробокъ, оставъ ся бувъ на довгй лѣта въ моѣй фантазіи, доки я ажь на живыхъ примѣрахъ не мавъ нагоды переконати ся, що Хинцѣ анѣ не такъ поганй, анѣ не такй смѣшнй, якъ ихъ у насъ звычайно малюють, особливо на фабрикованыхъ де въ Чехахъ порцеляновыхъ мисочкахъ, котрй мабуть и вôдъ того лишь мають назву хиньскои порцеляны.

Першй правдивй Хинцѣ, котрыхъ менѣ прийшлось бачити, то були два сыны „царства небесного“, що ѣздили свѣтами показувати свою штуку зъ ножами и заѣхали були до Вѣдня. Звычайно думають у насъ, що Хинцѣ суть жовтои барвы тѣла, но оно такъ не єсть; Хинцѣ высшихъ клясъ, особливо жѣнки, суть майже бѣлй, на ихъ лици ледви слѣдъ, що оно жовтаве. Чимъ низша кляса людей, тымъ и бôльше змѣняєсь ихъ барва тѣла и переходить всѣлякй ніянсы ажь до жовто-брунатнои, якъ н. пр. у хиньскихъ робôтникôвъ и рыбакôвъ. Тй, котрыхъ я видѣвъ, були жовтавои барвы, але трошки зъ примѣшкою червонои, такъ, що выглядали бôльше якъ бы смаглявй. Очи ихъ не були такожь такъ вузенькй, якъ мы то собѣ загально представляємо, и лише дрôбку косй. Одно, що у нихъ дуже впадало въ очи, то були сильно выстаючй щоки и широкй вилицѣ, такъ, що ихъ лице выглядало якъ бы квадратове. Оденъ зъ нихъ бувъ навѣть досыть хорошій мужчина, высокого росту, зъ маленькимъ, чорнымъ вусомъ и малою рѣдкою борôдкою. Оба выглядали якъ бы лысй и мали зъ заду довгй ажь понизше пояса косы, хочь дехто говоривъ, що то не правдивй, лишь приправленй. Штука, котру они показували, була така, що оденъ зъ нихъ розпинавъ ся хрестомъ пôдъ стѣною зъ дошокъ, розкладавъ руки и пальцѣ, и такъ стоявъ недвижимо, а другій кидавъ острыми зъ обохъ бокôвъ ножами такъ зручно, що они вбивали ся разъ коло разу въ дерево доокола головы и рукъ та пальцѣвъ стоячого пôдъ стѣною. Ажь морозъ ишовъ по тѣлѣ, коли було дивити ся, якъ кидаючій ножами складавъ ся до киданя, и чоловѣкъ не знавъ, що бôльше подивляти: чи зручнôсть кидаючого, чи вôдвагу и холодну кровъ стоячого пôдъ стѣною; одно легке порушенє стоячого, оденъ о волосъ схибленый замахъ кидаючого, а нôжь мôгъ бувъ вбити ся

*) Хотячихъ основнѣйше познакомитись въ Хиною и єи населенємъ, вôдсылаємо до знаменитыхъ працъ: Richthofen-a „China. Ergebnisse eigener Reisen und darauf gegründeter Studien“; — подорожѣ ґр. Белѣ Сеченіого (Szechenyi), выд. Kreitner-a у Вѣдни 1881 р. въ многими картами и ґеоґрафічными датами; — „China“, книжка безименного автора, выдана сего року Віґандомъ въ Липску. Богато цѣкавого матеріялу, особливо про гоненє Христіянъ въ Хинѣ, подають выдаванй въ Краковѣ „Missye katolickie“.

мусѣло пôдчасъ зимы выдержати облогу. Але и въ самôй столици хиньскои державы стало для Европейцѣвъ не дуже вже безпечно; на улицяхъ роблять имъ всѣляки пакости а навѣть кидають за ними камѣнемъ.

Въ виду такого стану рѣчей не диво, що Франція и Анґлія ради бы довести до якоись спôльнои акціи европейскихъ державъ въ Хинѣ. Чи прийде однакожь до того, годѣ на разѣ сказати. Можна, скорше майже на певно, сподѣвати ся, що не прийде, коли зважить ся на то, що пише Berl. Börs. Cour., котрый дôставъ слѣдуючій комунікатъ о Хинѣ, походячій мабуть зъ кругôвъ, стоячихъ въ близькихъ звязахъ зъ міністерствомъ справъ заграничныхъ: „Спôльна акція державъ въ Хинѣ, въ цѣли охороны власныхъ пôдданыхъ, знаходить въ прасѣ ревну покровительку, доси однакожь нема выглядôвъ на еи здѣйстнене. Зъ філянтропійнои точки погляду треба жалувати того браку поспѣху; нинѣ однакожь въ справахъ политичныхъ не філянтропійни, але радше дуже реальни взгляды, головну грають ролю, а тверезо глядячи мужѣ державни говорять собѣ, що европейска сорочка близша тѣла, якъ хиньскій кожухъ. Не можна брати того за зле, коли проволѣкае ся ужите средствъ, котрыхъ дальшихъ наслѣдкôвъ годѣ предвидѣти. Спôльне стережене интересôвъ, довело бы лишь тогди до успѣшныхъ результатôвъ, коли бы кожда зъ державъ вырекла ся для доброи справы своихъ власныхъ окремыхъ интересôвъ.

# Рада державна.

На суботнѣшнôмъ засѣданю Палаты пословъ предложивъ міністеръ фінансôвъ проектъ продовженя деякихъ кредитôвъ. Опôсля вела ся знову дальша дебата буджетова, а пос. Кафтанъ промавлявъ за децентралізацією зелѣзниць державныхъ и за устроенемъ школы для урядникôвъ вôдъ зелѣзниць.

Заступникъ правительства бар. Віттекъ заявивъ, що правительство звертае повну увагу на утворене цѣлои сѣти зелѣзниць державныхъ. Що до безпечности ѣзды на зелѣзницяхъ, то для успокоеня людей въ виду высказанои обавы заявивъ бесѣдникъ, що пороблено вже все, що було можна, щобы ѣзду забезпечити. Въ справѣ руху на зелѣзницяхъ державныхъ покликавъ ся бесѣдникъ на то, що вже сказавъ Міністеръ торговлѣ. Що до тарифъ, то сказавъ, що правительство не може знижати ихъ для всѣхъ транспортôвъ збôжа, бо коли бы признано всѣмъ таки пôльги якъ транспортамъ до млынôвъ, то доходы державы зменшились бы о оденъ міліонъ. Нова тарифа для перевозу збôжа вôйде въ жите зъ днемъ 1 сѣчня 1892.

По замкненю дебаты выбрано ґенеральными бесѣдниками при титулѣ: „Зелѣзницѣ“ пословъ Яксу и Щепановского. — Першій бесѣдникъ промавлявъ выключно на темать перетяженя персоналу урядничого, котре було вже неразъ причиною нещасливыхъ выпадкôвъ. Другій бесѣдникъ говоривъ знову о тарифахъ и доказувавъ, що жадна держава не може установляти тарифъ сама про себе а такъ само и Австрія есть при нормованю тарифъ зависима вôдъ тарифъ цѣлого свѣта. Бесѣдникъ звертавъ увагу на то, що рухъ на зелѣзницяхъ въ Австріи есть о половину меншій якъ н. пр. въ Прусахъ, а то длятого, що у насъ вôдносины економічни суть дуже лихи; треба отже шукати способôвъ, щобы ти вôдносины поправити. Дальше вказувавъ бесѣдникъ на примѣръ зелѣзниць въ Анґліи и въ Америцѣ, де цѣла сѣть складаесь лишь зъ немногихъ головныхъ зелѣзниць а великои масы зелѣзниць бôчныхъ, льокальныхъ. Такожь радивъ пос. Щепановскій, щобы для збôльшеня руху будувати бôльши ваґоны, тяжши льокомотивы и ставити мôцнѣйши шины. Наконець ухвалено цѣлый буджетъ міністерства торговлѣ и закрыто засѣдане а слѣдуюче назначено на нинѣ, на понедѣлокъ.

---

Въ комісіи податковôй вела ся оногди дальша дебата надъ внесенемъ Пленера въ справѣ пôльгъ податковыкъ въ найнизшихъ катеґоріяхъ податку зарôбкового. Противъ того внесеня выступавъ пос. Шукле высказуючи обаву, що рôвновага въ буджетѣ буде могла бути нарушена. Що до внесеня Патая, то жадавъ бесѣдникъ, щобы правительство предложило выказъ цифровый, въ якій спосôбъ обявить ся то внесене въ своихъ наслѣдкахъ. — Пос. Крамаржъ промавлявъ за внесенемъ Пленера а вôдтакъ жадавъ, щобы надъ обома внесенями перейти до порядку дневного а завôзвати правительство, щобы оно предложило проектъ закона о новôмъ податку зарôбковôмъ. По промовахъ Менґера и Доблогофа выбрано референтомъ пос. Абрагамовича, при котрôмъ то выборѣ вôддали члены лѣвицѣ порожни картки.

# Переглядъ політичный.

N. fr. Presse доносить, що правительство вôднесло ся до Выдѣлôвъ краевыхъ зъ запытанемъ, чи они зô взгляду на то, що Рада державна буде радити ажь до Рôздвяныхъ святъ а вôдтакъ буде мусѣла зôбрати ся вже 5 сѣчня, не пристали бы на то, щобы не скликувати соймôвъ ще сего року. Подôбну вѣсть подають и краеви ґазеты польски зъ тымъ додаткомъ, що й галицкій Выдѣлъ краевый мае дôстати таке запытане а наколи бы не згодивъ ся, то Соймъ бувъ бы скликаный на день 28 грудня и радивъ бы до 5 сѣчня. Опôсля бувъ бы скликаный знову 7 лютого и радивъ бы ажь до 9 цвѣтня.

Въ угорскôмъ парляментѣ предложивъ міністеръ просвѣты, Чакій, проектъ закона о управильненю платъ учителѣвъ и учительокъ въ публичныхъ школахъ народныхъ. Палата приняла се предложене зъ живымъ вдоволенемъ и грôмкими окликами. Проектъ сей передано комісіямъ школьнôй и фінансовôй.

При благословеню тѣла бл. п. бароновои Вайдекъ въ палатѣ Найдостойнѣйшого Архікнязя Райнера були присутни: Є. Вел. Цѣсарь и всѣ члены Найвысш. Цѣсаркого Дому.

На оногдѣшнôй загальнôй авдіенціи принимавъ Є. Вел. Цѣсарь мѣжь иншими ґр. Николая Воляньского, ґр. Кароля Старженьского и посла до Рады державнои Генриха Вельовейского.

---

Уступлене россійского міністра фінансôвъ, Вышнеградского, мае вже бути справою порѣшеною. Въ приватнôмъ кабінетѣ царя представлено трохъ кандатôвъ на его мѣсце: Абазу, бувшого міністра скарбу за Александра II., котрого однакъ царь не любить; Филипова, ґенерального контрольора, и Виттого, шефа секціи зелѣзниць державныхъ. Рôвночасно мають одержати увôльнене зô службы ще два инши міністры, именно: Дурново, міністеръ справъ внутрѣшныхъ и Дельяновъ, міністеръ просвѣты. Причины дімісіи тыхъ двохъ міністрôвъ, помимо що она мае бути певною, нѣхто не знае.

Россійске міністерство вôйны звернуло ся до властей войсковыхъ зъ запытанемъ, чи було бы можливымъ зменшити воякамъ скôлькôсть выдаваного теперь хлѣба зъ 3-охъ на 2 и пôвъ фунта денно.

---

замѣсть въ дерево, въ лице або въ руку стоячого, або вôдтяти ему палець. Не диво отже, що сыны царства небесного не мали щастя зô своею страшною штукою у Вѣдни, бо поліція заразъ по першôмъ представленю, заказала дальши представленя, зô взглядôвъ на безпечность житя.

Того рода штукарѣ, якъ и други подôбни имъ люде, не мають въ своѣмъ краю нѣякого поважаня; они належать тамъ до упослѣдженои клясы людей. Треба знати, що въ Хинѣ цѣлый нарôдъ дѣлить ся на три велики клясы: 1) на людей маючихъ велике поважане и званыхъ загально „ліанґъ“; 2) на людей не маючихъ нѣякого поважаня и званыхъ „тсіенъ“, до котрыхъ належать: слуги, музиканты, акторы, спѣваки и спѣвачки, штукарѣ и публични дѣвчата, и 3) на людей бездомныхъ, званыхъ „манъ“, до котрыхъ зачисляесь такожь величезна маса зарôбникôвъ, званыхъ майже въ цѣлôй Азіи и пôвнôчнôй Америцѣ пôдъ назвою „кулі“. Всѣ ти клясы мають однакожь то спôльне зъ собою, що мужчины мусять голити головы и лишати лишь на чубѣ волосе, котре сплѣтають вôдтакъ въ косу.

Думавъ бы хтось, що Хинцѣ добровôльно голять головы и заплѣтають косы; що то у нихъ такій звычай, така мода. Такъ не есть. Голене головъ и заплѣтане кôсъ есть знакомъ пôдданьства и манджурскои неволѣ. Давнѣйше носили Хинцѣ довге волосе, що було знакомъ свободы. Манджуры, племя татарске, завоювавши Хину въ 1644 р., зрозумѣли мабуть, що чоловѣка, котрый любить свободу, найлѣпше нагнути до неволѣ, коли его возьме ся добре за чубъ, тожь и наказали Хинцямъ голити головы и заплѣтати косы, абы було добре за що зловити въ потребѣ. Ще недавно тому, коли Манджурско-хиньскому правительству удало ся остаточно побороти свобôдни племена на островѣ Тайванъ (Формоза), було першимъ дѣломъ правительства, що оно роздало жителямъ острова бритвы и наказало голити головы та заплѣтати косы. Цѣкаве и то, що жѣнки въ Хинѣ не заплѣтають косъ, але за то и не носять капелюхôвъ, бо мають волосе, котре имъ служить за накрыте головы; мужчины же не можуть анѣ кроку рушити ся безъ капелюха.

Коли вже бесѣда про косы у Хинцѣвъ, то мусимо тутъ и то нагадати, що закимъ загально заведено косы въ Хинѣ, то поплыло немало крови а ще и теперь, коли Хинцѣ пригадають собѣ, що въ пôвнôчнôй столици панує чуже племя, то вôдтинають собѣ косы або просто лишь вôдкидують штучный зъ нитокъ сплетеный хвôстъ привязаный до жменѣ волося звысаючого зъ головы. Не такъ то давно, бо ще въ 1876 р. панувала въ Хинѣ загальна борба противъ тыхъ косъ. Великій страхъ пôшовъ бувъ по цѣлôй державѣ, а особливо по мѣстахъ якъ: Шанґай, Нанкінґъ и Ганкоу. Якась неумолима тайна сила завзяла ся була тогди на ти косы. Мандаринъ, що заживши опіюмъ и заснувъ сномъ повнымъ очаровуючихъ образôвъ, пробудившись побачивъ зô страхомъ, що щезла десь урядова прикраса его головы; купець въ своѣмъ крамѣ, ремѣсникъ въ робôтни, першій лѣпшій чоловѣкъ на улици не бувъ певный своеи косы. Якась тайна рука вôдтинала еи чи то зъ головы найбôльшого достойника, чи найпослѣднѣйшого слуги. Власти выдавали вôдозвы, приказували молити ся въ паґодахъ до добрыхъ духôвъ, щобы вôдвернули то лихо, яке нанесли на людей зли духи, але нѣчого не помагало. Лихо ширило ся дальше и косы щезали зъ головъ, якъ колибъ ихъ зрывавъ якійсь чародѣйный вѣтеръ и уносивъ у воздухъ.

Ажь наконець удало ся властямъ вôдкрыти ту тайну силу, що напосѣла ся була на косы. Зловлено двохъ людей, котри вôдтяли були косу одному ученому, що передъ входомъ до свого дому задержавъ ся бувъ въ живôй розмовѣ зъ кôлькома людьми. Зловлени злочинцѣ мали такъ маленьки ножицѣ, що ихъ можна було легко укрыти въ долони, але такъ остри якъ бритва. Пôдчасъ того коли ихъ товаришѣ вôдвертали въ якій небудь спосôбъ увагу чоловѣка зъ косою, вôдтинали они еи легенько або зовсѣмъ або такъ, що она висѣла лишь ще на однôмъ волоску. Злочинцѣвъ замкнено до арешту а они зôзнали вôдтакъ передъ судомъ, що робили то зъ наказу тайного товариства „бѣлый льотосъ.“ Хиньска поліція учувши лишь саму назву „бѣлый льотосъ“ такъ налякала ся, що дала спокôй всему и перестала вышукувати та ловити тыхъ, що вôдтинали косы

Друге, що у насъ попри косы уважають за спеціяльно хиньскій звычай, то есть мода хиньскихъ жѣнокъ старати ся всякими способами о то, щобы мати о скôлько можна маленьку ногу. Що маленька нôжка и дрôбна ручка зъ тоненькими пальцями у женщины мають маґнетичный вплывъ на мужчинъ, се мы Ев-

Зъ Парижа доносять, що похоронъ бувшого бразилійского цѣсаря Домъ Педра, вôдбуде ся въ середу зô всѣми войсковыми почестями, якѝ належать ся монархови. (Цѣсарь Домъ-Педро II де Алькантара родивъ ся дня 2 грудня 1825 р. и бувъ одинокимъ сыномъ цѣсаря Педра I. По абдикаціи батька, ставъ вôнъ ще малолѣтный цѣсаремъ дня 7 цвѣтня 1831 р. пôдъ реґентіею а въ 1840 р. обнявъ самостôйно правительство своеи державы. Домъ Педро оженивъ ся бувъ зъ княгинею Тересою Христиною, донькою Франца I, короля обохъ Сицилій. Зъ того супружества мавъ вôнъ двохъ сынôвъ, котрѝ померли и двѣ доньки, зъ котрыхъ старша Изабеля есть за ґр. д' Е, а молодша за кн. Людвикомъ саско-кобурґскимъ зъ дому Когарі. По революціи въ Бразиліи 16 падолиста 1889, вывезено его до Лісбоны, зъ вôдки вôнъ опôсля перенѣсъ ся до Парижа, де стало проживавъ и тамъ померъ.

# Новинки.

— **Громадѣ Стохиня**, въ повѣтѣ староміѣскôмъ, дарувавъ Е. Вел. Цѣсарь 100 зр. запомоги на будову школы.

— **Его Ексц. п. Намѣстникъ ґр. Бадені** звидѣвъ въ Краковѣ въ суботу рано школу реальну, краеву касу філіяльну и дирекцію поліціи, дальше театръ и притулокъ ім. князя Любомирского; по полудни удѣлявъ Е. Ексц. п. Намѣстникъ авдіенціи, вôдтакъ звидѣвъ промыслову школу и вернувъ вечѣрнымъ поѣздомъ до Львова.

— **Е. Ексц. панъ Маршалокъ краевый,** кн. Евстахій Сангушко, повернувъ онегди до Львова.

— **Дѣдичь начальникомъ громады.** Въ селѣ Стрѣлковѣ, стрыйского повѣта, е начальникомъ громады тамошный дѣдичь, баронъ Юліянъ Бруницкій. Селяне вдоволенѝ своимъ начальникомъ, бо вôнъ не лишь сповняе свои обовязки точно, совѣстно и по правдѣ, але крôмъ того привѣвъ громадску касу до порядку, заложивъ христіяньску крамницю, купивъ мѣсце пôдъ школу и намѣряе побудувати школу власными фондами та якъ завѣряють селяне, есть правдивымъ опѣкуномъ громады.

— **Для ремѣсничого товариства „Зоря“** у Львовѣ вложивъ п. Василь Нагôрный, архітектъ и директоръ Народнои Торговлѣ у Львовѣ 10 зр на справлене прапора для товариства.

— **Середно-европейскій часъ** заведено вже вôдъ сеи недѣлѣ въ Краковѣ. На даный знакъ зъ краковскои обсерваторіи астрономічнои выбила 12 година въ полудне о 20 мінутъ пôзнѣйше якъ доси а тымъ зрôвнала ся зъ загальнымъ середно-европейскимъ часомъ. Пôсля того часу управильнено всѣ мѣскѝ годинники въ Краковѣ.

— **Змѣна власности.** Маетнôсть Долина, въ повѣтѣ сянôцкôмъ, перейшла на власнôсть дра Годимира Малаховского и его жены Маркилѣ зъ Тарнавецкихъ.

— **Огнѣ.** Въ черновецкôй божници повставъ бувъ недавно тому огонь, въ котрôмъ погорѣли лише самѝ книжки тальмудичнѝ

— **Львôвскій „механікъ“.** До п. А. м. касіера дирекціи скарбовои у Львовѣ зголосивъ ся якійсь чоловѣкъ, котрый представивъ ся яко „механікъ“ и намовивъ касіера, абы давъ ему до вычищеня машину до шитя, котра вартувала 90 зр. По двохъ тыжднѧхъ, коли „механікъ“ машины не приносивъ, удавъ ся п. касіеръ самъ пôсля поданои адресы, до робôтнѣ того механіка. Тымчасомъ у цѣлôй камениці нѣхто нѣчо не чувавъ про такого „механіка“, лишь львôвска поліція поинформувала п. касіера, що той „механікъ“ бувъ однымъ зъ тыхъ механікôвъ, що то по ночахъ майструють коло чужихъ замкôвъ, а машину найшла спродану въ т. зв. „базарѣ“ старыхъ рѣчей у Ящишина.

— **Старѝ грошѣ.** Пôдчасъ роботы около управильненя русла Дунаю коло „Зелѣзныхъ ворôтъ“, недалеко мѣста Новои Оршовы (на угорско-сербскôй границі), найшли въ березѣ тяжку скриню повну старыхъ австрійскихъ и саскихъ талярôвъ.

— **Спалене дитины.** Розвôдка, 23-лѣтна Байла Бірнбавмъ въ Радомю, будучи на службѣ, повила дитину и внесла потайкомъ до кухнѣ, де завинула въ лахи та всунула пôдъ бляху на грань. Однакъ небавкомъ поприходила друга челядь и завважала, що зъ пôдъ кухнѣ крôзь отвôръ выстають якісь лахи; коли ихъ выдобули, найдено въ нихъ дитину уже зъ надпаленою головкою. Злочинниця заразъ признала ся до всего.

# Всячина.

— **Американьскѝ небылицѣ.** Американьскій свѣтъ зовсѣмъ инакшій якъ нашь; тамъ и громы не такъ бють якъ у насъ, а доказомъ на то мае бути слѣдуючій фактъ, котрый пôсля однои правдолюбивои ґазеты американьскои, ставъ ся въ мѣстѣ Ню-Салемъ, въ домѣ всечестного пана Вандіка. Въ однôй комнатѣ у того пана, висѣла на стѣнѣ цѣла збôрка всѣлякихъ мечѣвъ зъ часôвъ революціи, а мѣжь иншими була и шабля наложена грубо срѣбломъ. На дворѣ звѣялась въ ночи страшна буря и наразъ ударивъ грôмъ въ хату Вандіка. Всѣ якъ лежали въ постели, такъ выскочили и пойшли дивити ся, де грôмъ ударивъ и чи не запаливъ хаты. Сынокъ п. Вандіка вôбѣгае до комнаты, де висѣли мечѣ и наразъ перепудженый показуе на стару софу, що стояла пôдъ стѣною, а на котрôй лежала якась срѣбна кôтка звинена въ клубокъ. Каждый еи волосъ, навѣть и вусыки були срѣбнѝ и ажь свѣтили ся въ темнотѣ. Коли старшѝ позбѣгали ся дивити ся на то чудо, хтось споглянувъ на шаблю на стѣнѣ и ажь теперь прояснило ся то чудо зъ кôткою. Срѣбна ручка вôдъ шаблѣ щезла була зовсѣмъ, а зъ еи посрѣблюванои похвы лишилась лишь чорна сталь. Грôмъ бачите, вдаривъ въ срѣбну шаблю, розтопивъ срѣбло и перелетѣвъ вôдтакъ на кôтку, що спала на софѣ, та посрѣбливъ еи ґальванічнымъ способомъ, а вôдтакъ вылетѣвъ маленькою дѣркою въ шибѣ у вôкнѣ.

Трохи отвертѣйше поступае друга ґазета американьска, бо вже по имени называе фактъ, про котрый такъ розказуе: „Уважаемо своимъ обовязкомъ, — пише та ґазета — звернути увагу на нечувану брехню, яку розпускае чоловѣкъ, що хоче, абы его выбрати до конґресу. Якъ бы вôнъ тамъ брехавъ, можна собѣ представити изъ сего: Чоловѣкъ той мае ферму надъ горѣшнымъ Міссурі. Тыждень тому назадъ — каже вôнъ — що добачивъ, що рѣка прибувае и залле его поля. Вôнъ утѣкъ зъ родиною на горбикъ. Але цѣла его ферма була обведена пôвъ милѣ доокола дротяною огорожею и на каждôмъ прутѣ мѣжь двома стовпиками було 32 острыхъ колючокъ, всѣхъ отже разомъ на цѣлôй огорожи 102 тысячѣвъ чотириста. Вôнъ взявъ собѣ до помочи робôтника и на кожду колючку заложивъ по куснику мяса, а коли вода вже надходила, утѣкъ на горбикъ. Вода залляла все его поле и стояла черезъ 26 годинъ 5-стôпъ высоко понадъ дротяною огорожею. Коли вода вôдтакъ опала, вернувъ вôнъ назадъ и ось що побачивъ: на каждôй колючцѣ зъ выимкою трохъ, висѣла одна рыба, отже ажь 102 тысячѣ 397 рыбъ всѣлякого рода, щупаки, лины, окунѣ, карасѣ и т. д., а кожда зъ нихъ важила бôльше менше по 10 фунтôвъ, разомъ отже міліонъ, 23 тысячѣ, 970 фунтôвъ! Того робôтника, котрый помагавъ ему закладати мясо на колючки вôнъ заразъ вôдправивъ, бо вôнъ на три колючки не наложивъ мяса якъ належало. Можна собѣ представити — каже згадена ґазета, якъ бы той чоловѣкъ брехавъ, колибъ такъ его выбрали до конґресу.

Або хиба се не правдиво американьска выдумка: Звѣстно, якѝ нещастя бувають теперь дуже часто черезъ то, що оденъ поѣздъ на зелѣзницѣ наѣде на другій. Ваґоны порозбивають ся на кусни а люде гинуть при тôмъ звычайно по кôлькадесять наразъ або стають калѣками на цѣле житє. Якійсь п. Массонъ, вправдѣ Французъ, але певно, що родомъ зъ Америки, вынайшовъ дуже простый способъ, котрый мае повысшому лиху зарадити. Катастрофъ на зелѣзницяхъ вже теперь не буде. Выдумка п. Массона ось така: до льокомотивы зъ переду и до послѣдного ваґона зъ заду суть прикрѣпленѝ дошки а по дахахъ вагонôвъ идуть шины и такъ цѣлый поѣздъ есть сполученый зъ шляхомъ. Колижь теперь наѣдуть на себе два поѣзды, то той, що бѣжить сильнѣйше, выѣде дошками на другій, поѣде дальше шинами по вагонахъ и спустить ся зъ заду по дошкахъ знову на шины шляху. Не знати лишь, чи п. Массонъ взявъ вже патентъ на свôй вынахôдъ?

# † Посмертнѝ вѣсти.

**Иванъ Шелестакъ**, рахунковый ревідентъ Намѣстництва, довголѣтный членъ и бухгальтеръ а въ послѣднôмъ часѣ ліквідаторъ Ставропигійского Института, — упокоивъ ся оногды въ 68 р. житя. Вѣчна ему память!

**Иванъ Чайкевичь**, старшій ревідентъ державнои зелѣзницѣ у Львовѣ, упокоивъ ся тутъ въ 53 роцѣ житя. Вѣчна ему память!

# Телеграмы.

**Вѣдень** 7 грудня. Еи Вел. Цѣсарева приѣхала тутъ вчера рано зъ Мірамаре. На дворци повитавъ Еи Его Вел. Цѣсарь.

**Римъ** 7 грудня. Нинѣ вечеромъ буде пôдписана въ міністерствѣ справъ заграничныхъ австро-италіяньска угода торговельна.

**Букарештъ** 7 грудня. Фльореску подавъ королеви просьбу о дімісію цѣлого кабінету.

**Петербургъ** 7 грудня. Kraj доносить, що апостольскій престолъ порозумѣвъ ся остаточно въ справѣ именованя католицкого митрополита для всѣхъ р. кат. епархій въ Россіи. Митрополитомъ выбрано житомирского епископа, Козловского.

**Парижь** 7 грудня. Хиньске посольство одержало вѣсть, пôсля котрои войско цѣсарске по побѣдѣ надъ ворохобниками дня 25 падолиста, пôдходить вже до самого осередка ворохобнѣ.

**Ріо-Янейро** 7 падолиста. Вѣсть о смерти цѣсаря Домъ Педра, выкликала тутъ глубокій жаль. На знакъ жалобы замкнено біржу, банки и другѣ домы торговельнѣ та бюра.

ропейцѣ также дуже добре знаемо; знають то и нашѝ женщины и пôдъ тымъ взглядомъ мало що не такъ само роблять якъ и хиньскѝ домы, хочь, на щастє, не дôйшли ще до тои перфекціи, якъ ихъ посестры зъ царства небесного, що замѣсть здоровыхъ нôгъ мають лишь нѣбы якісь довбеньки и въ наслѣдокъ того ходять якъ качки, хитаючись на всѣ боки. Але и сей звычай не есть хиньскій; завели его Манджуры на то, абы жѣнки не могли втѣкати, а розширилась мода, котра, здаесь мае на хиньскій свѣтъ жѣночій таку саму силу, якъ и на нашь. Той звычай не есть однакожь такъ загальный, якъ бы хтось думавъ и обмежаесь лишь на женщины зъ высшихъ клясъ. Дѣвчина высшого роду дôстае вже по семôмъ роцѣ того рода черевики, що нога еи не може нѣякъ розрастати ся, палець заходить на палець, нога пухне и роблять ся на нѣй раны, дѣвча терпить кôлька лѣтъ страшнѝ муки, але терпить ихъ въ надѣи, що буде мати ноги зовсѣмъ пôсля моды, якъ у панны Ші-меі, доньки найпершого мандарина въ столиці. Въ дванацятôмъ або пятнацятôмъ роцѣ зъ нôгъ поробились вже довбеньки недовшѝ якъ рука малои дитины, на котрыхъ ледви що ще слѣдъ пальцѣвъ лишивъ ся; дѣвчина вже не може бѣгати туды, куды бѣгала колись малою, ба, она не може вже и ходити, мусить сидѣти дома, отъ она вже и готова, щобы еи сватати.

Малѝ ноги называють въ Хинѣ „золотыми ліліями“. Цѣсарева и всѣ придворнѝ дамы мають великѝ ноги, бо ихъ достаточно стережуть, щобы не втекли. Такъ само и велика маса низшого хиньского жѣноцтва не придержуесь того звычаю и мае ноги зовсѣмъ здоровѝ.

(Дальше буде)

**Вôдвѣчальный редакторъ: Адамъ Креховецкій.**

**Оголошеня** до *Народнои Часописи* принимае Контора **Льеопольда Литыньского,** *Львôвъ, Валова, 14.*



Зъ друкарнѣ Вл. Лозиньского пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.